LANDSLAG

Skipulagslýsing

Lýsing á skipulagsverkefni skv. 1. mgr. 30. gr. skipulagslaga nr. 123/2010

Aðalskipulag Langanesbyggðar 2026 - 2038

Október 2026

Efnisyfirlit

1 Forsendur og viðfangsefni 3
1.1 Hvað er skipulagslýsing 3
1.2 Hvað er aðalskipulag? 3
1.3 Sameining sveitarfélaga 4
1.4 Aðdragandi endurskoðunar 4
1.5 Skipulagssvæðið 4
1.6 Skipulagsgögn 4
1.7 Forsendur 5
1.7.1 Lýðfræði 5
1.7.2 Framtíðarsýn 9
2 Áherslur við gerð aðalskipulags 10
2.1 Viðfangsefni 10
2.2 Framtíðarsýn sveitarstjórnar 10
2.3 Áherslur sveitarstjórnar 10
2.4 Áherslur og landnotkun samkvæmt skipulagsreglugerð 11
3 Tengsl við aðrar áætlanir 12
3.1 Landsskipulagsstefna 12
3.2 Aðrar áætlanir 12
4 Umhverfismat 13
4.1 Efnistök, áherslur og áhrifaþættir 13
4.2 Valkostir 13
4.3 Umhverfisþættir 13
4.4 Viðmið 13
5 Kynning, samráð og skipulagsferli 14
5.1 Kynning skipulagslýsingar 14
5.2 Samráð 14
5.3 Skipulagsferill 14

1 Forsendur og viðfangsefni

Sveitarstjórn Langanesbyggðar ákvað á fundi sínum 30. janúar 2025 að hefja ferli endurskoðunar aðalskipulags. Í aðdraganda fyrirhugaðrar vinnu er hér lögð fram skipulagslýsing sem lýsir núverandi stöðu sveitarfélagsins, þeirri vinnu sem fyrir höndum ber og framtíðarsýn.

1.1 Hvað er skipulagslýsing

Skipulagslýsing þessi er unnin af Landslagi ehf. í samstarfi við skipulags- og umhverfisnefnd Langanesbyggðar. Í lýsingunni er ljósi varpað á lykilforsendur byggðar í Langanesi sem verður svo grunnur að nýju aðalskipulagi fyrir sameinað sveitarfélag Langanesbyggðar og Svalbarðshrepps. Í lýsingunni setur sveitarstjórn fram áherslur sínar og framtíðarsýn í nýtt aðalskipulag, forsendur og hvernig staðið verður að endurskoðun aðalskipulags.

Lýsing aðalskipulags skv. gr. 4.2.2 í skipulagsreglugerð nr. 90/2013 er eftirfarandi:

Þegar vinna við gerð aðalskipulagstillögu hefst skal sveitarstjórn taka saman lýsingu á skipulagsverkefninu þar sem fram kemur hvaða áherslur sveitarstjórn hafi við aðalskipulagsgerðina og upplýsingar um forsendur og fyrirliggjandi stefnu og fyrirhugað skipulagsferli, svo sem um kynningu og samráð við skipulagsgerðina gagnvart íbúum sveitarfélagsins og öðrum hagsmunaaðilum. Leita skal umsagnar um hana hjá Skipulagsstofnun og umsagnaraðilum og kynna hana fyrir almenningi.

Sameina skal gerð lýsingar aðalskipulagsverkefnis og gerð matslýsingar vegna samráðs við Skipulagsstofnun um umfang og áherslur í umhverfismati skipulagsverkefnisins.

Að lokinni kynningu skipulagslýsingar verða unnin drög að aðalskipulagi og verður vinnslutillaga kynnt fyrir íbúum og hagsmunaaðilum. Fullunnin skipulagstillaga og umhverfisskýrsla verður síðan auglýst þar sem gefinn er kostur á að koma athugasemdum á framfæri.

Mynd 1: Einfölduð skýringarmynd af fyrirhuguðu skipulagsferli.

Hlutverk skipulagslýsingar er veita upplýsingar um fyrirhugaða vinnu og gefa íbúum sveitarfélagsins og öðrum hagsmunaaðilum tækifæri til að koma á framfæri athugasemdum og ábendingum í upphafi vinnunnar.

Ábendingar sem berast við lýsinguna verða nýttar til að skilgreina verkefnið frekar. Markmiðið er að með ábendingum sem berast takist að skilgreina verkefnið á þann hátt að aðalskipulagið taki á öllum þeim helstu þáttum sem skipta máli við framtíðarþróun sveitarfélagsins Langanesbyggðar.

Með þessari lýsingu er verkefnið því kynnt til þess að auðvelda íbúum og öðrum sem hagsmuna eiga að gæta að taka þátt í mótun endurskoðunarinnar og koma athugasemdum á framfæri. Lýsing þessi er unnin í samræmi við skipulagslög nr. 123/2010 og lög nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana.

1.2 Hvað er aðalskipulag?

Aðalskipulag er skipulagsáætlun sem nær til alls lands sveitarfélags til netlaga 115 m frá ströndu og er stefna sveitarstjórnar um framtíðarnotkun lands og byggðar, landnotkun, byggðamynstur, samgöngu- og þjónustukerfi og umhverfismál. Markmið með gerð aðalskipulags samkvæmt skipulagsreglugerð nr. 90/2013 eru:

- *Að vera vettvangur stefnumótunar sveitarstjórnar í samráði við íbúa um mikilvæg viðfangsefni sem snerta þróun sveitarfélagsins.*
- *Að sýna með skýrum hætti hver stefna sveitarfélags er og stuðla þannig að markvissri þróun þar sem tekið er tillit til heildarhagsmuna.*
- *Að miðla málum milli ólíkra hagsmuna þeirra sem búa og munu búa í sveitarfélaginu.*
- *Að stuðla að öryggi almennings og lífsgæðum.*

Í aðalskipulagi er mörkuð stefna sveitarfélagsins til a.m.k. 12 ára. Í aðalskipulagi er lagður grundvöllur fyrir gerð deiliskipulags fyrir afmörkuð svæði þar sem stefna aðalskipulags er útfærð nánar.

Síðustu ár hafa breytingar á lögum og reglugerðum gert auknar kröfur á sveitarfélögin við gerð skipulagsáætlana. Í þessari áætlun verður einnig lögð fram flokkun á vegum í náttúru Íslands í samræmi við 2. gr. reglugerðar nr. 260/2018 um vegi í náttúru Íslands samkvæmt lögum um náttúruvernd. Einnig mun fylgja með áætluninni greining á flokkun ræktarlands í samræmi við 3. mgr. 5. gr. jarðalaga nr. 81 frá 2004. Skipulagsgögn verða sett fram með stafrænum hætti og birtast í vefsjá sem auðveldar yfirferð skipulagsgagna.

1.3 Sameining sveitarfélaga

Sveitarfélagið Langanesbyggð varð til við sameiningu Þórshafnarhrepps og Skeggjastaðarhrepp árið 2006 og síðar Svalbarðshrepps árið 2022.

1.4 Aðdragandi endurskoðunar

Samkvæmt 35. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 skal sveitarstjórn meta að loknum sveitarstjórnarkosningum hvort ástæða sé til að endurskoða aðalskipulagið og skal sú ákvörðun m.a. taka mið af því hvort Landsskipulagsstefna kalli á endurskoðun.

Sveitarstjórn Langanesbyggðar ákvað á fundi sínum 30. janúar 2025 að setja af stað undirbúningsvinnu við endurskoðun aðalskipulags Langanesbyggðar.

Í gildi er Aðalskipulag Langanesbyggðar 2007-2027 en ekki er í gildi aðalskipulag fyrir Svalbarðshrepp sem sameinaðist Langanesbyggð árið 2022.

1.5 Skipulagssvæðið

Skipulagssvæðið nær yfir allt landssvæði Langanesbyggðar sem er um 2.483 km^2 að stærð. Sveitarfélagamörk eru í Ormarsá í Hólsvík í vestri, suður að Einbúa og austur um Stapaá á Vopnafjarðarströnd. Strandlengja Langanesbyggðar er um 198 km.

Þéttbýli sveitarfélagsins eru tvö, annarsvegar Þórshöfn og hins vegar Bakkafjörður.

1.6 Skipulagsgögn

Í nýju aðalskipulagi verða gögn sett fram stafrænt aðalskipulag, unnin í landupplýsingakerfi samkvæmt leiðbeiningum Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnunar (HMS). Skipulagið verður auk þess sett fram í greinargerð, á sveitarfélagsuppdrætti og á þéttbýlisuppdráttum.

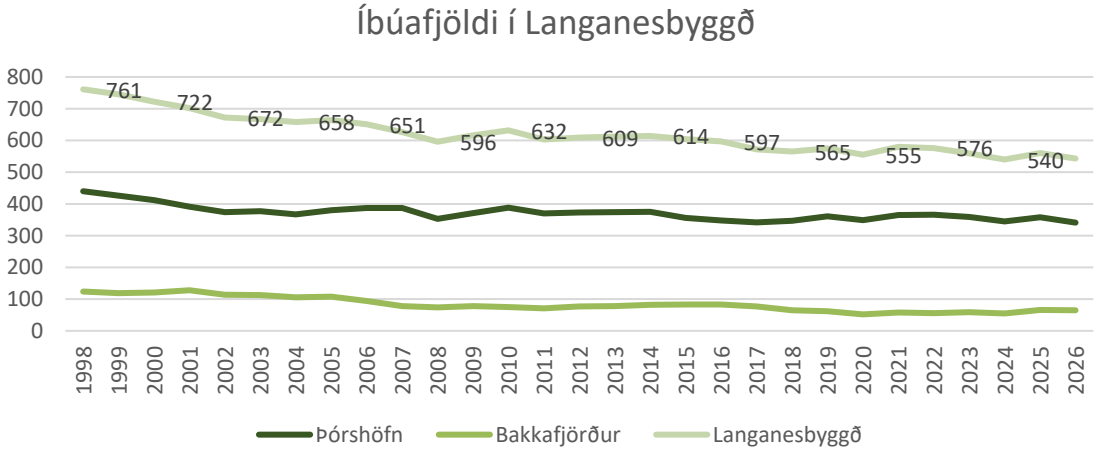
Mynd 2 Staðsetning og afmörkun Langanesbyggðar.

1.7 Forsendur

1.7.1 Lýðfræði

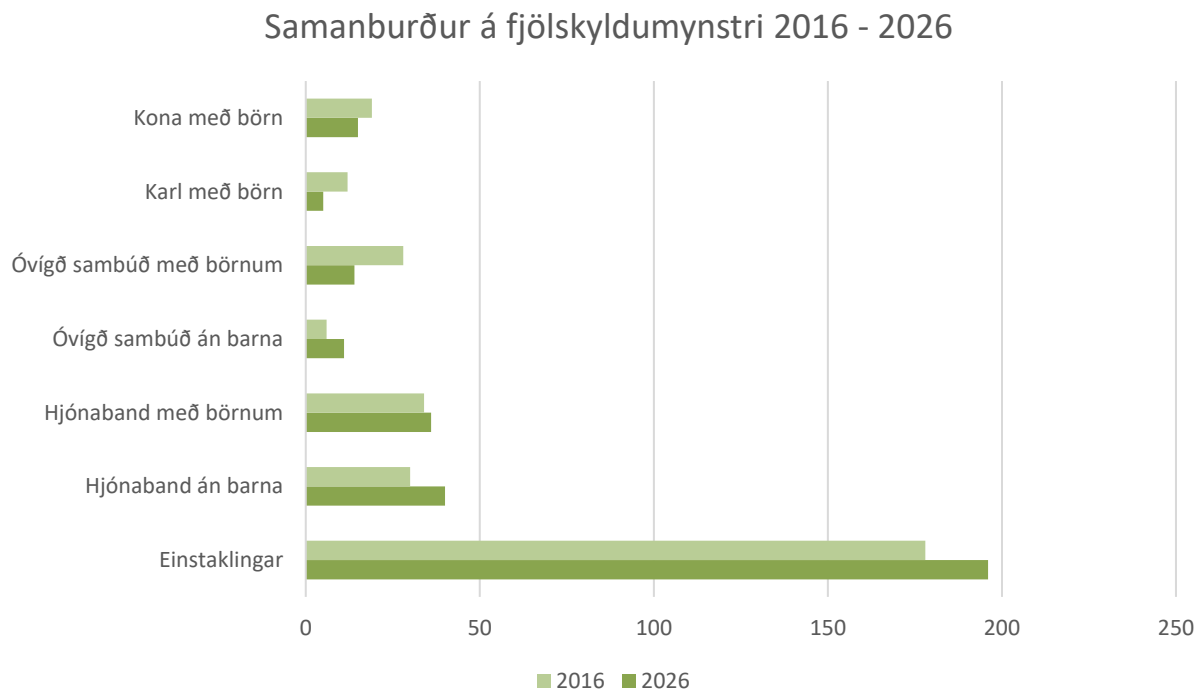
Líkt og önnur sveitarfélög á landsbyggðinni hefur sveitarfélagið Langanesbyggð glímt við áskoranir tengdum fólksfækkun undanfarin ár. Árið 1998 bjuggu 761 manns í sveitarfélögunum sem nú tilheyra Langanesbyggð. Íbúum sveitarfélagsins hefur fækkað síðan um 218 íbúa en hægst hefur á fækkuninni síðasta áratuginn. Fækkun íbúa síðastliðinna 10 ára er um 9% en síðustu þrjú ár hefur fjölgað um 2,9%. Á landsvísu hefur á sama tíma fjölgað um 20% á s.l. 10 árum og 7% s.l. 3 ár.

Þann 1. janúar 2026 bjuggu 543 íbúar í sveitarfélaginu, þar af bjuggu 341 á Þórshöfn og 65 í Bakkafirði.

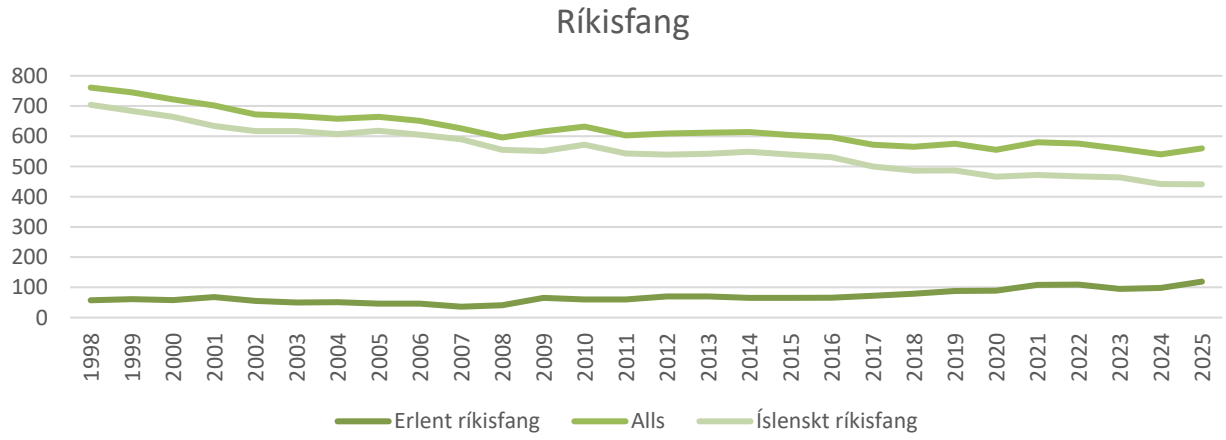
Mynd 3 Íbúafjöldi í Langanesbyggð 1998-2026

Á 10 ára tímabili, frá 2016 til 2026, hafa breytingar átt sér stað í fjölskyldumynstri sveitarfélagsins. Á mynd hér að neðan eru borin saman gögn um fjölskyldusamsetningar í Langanesbyggð á 10 ára tímabili. Helstu breytingar eru þær að fjöldi þeirra sem eru í óvígðri sambúð með börnum hefur fækkað um helming, úr 28 í 14 frá árinu 2016 og einstaklingum án barna sem ekki eru skráðir í sambúð hefur fjölgað um 10%, úr 178 í 196. Fjöldi einstæðra karlmanna með börn hefur fækkað úr 12 í 5 en fjöldi einstæðra kvenna með börn fækkar úr 19 í 15.

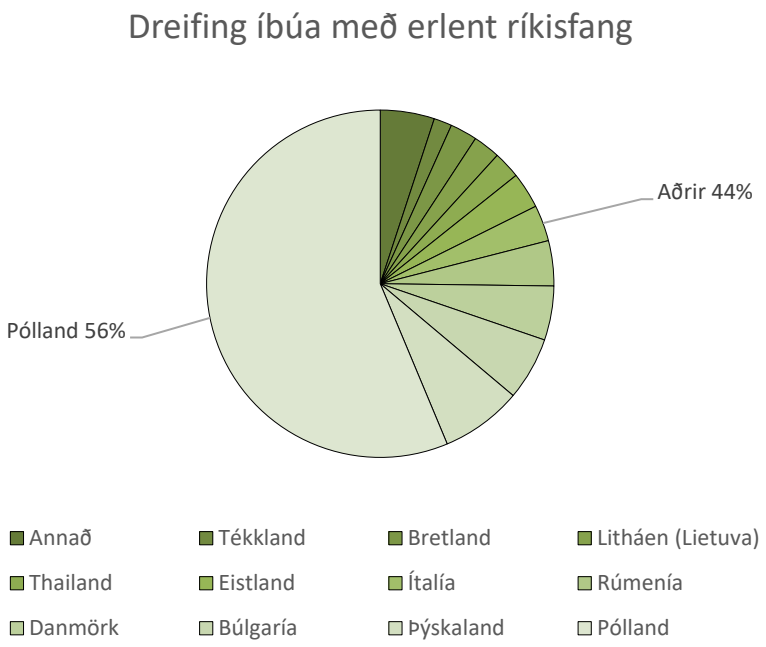
Mynd 4 Samanburður á Fjölskyldumynstri 2016 - 2026

Á síðustu árum hefur fjöldi íbúa í Langanesbyggð með erlent ríkisfang fjölgað á sambærilegan hátt og annarsstaðar á landinu. Hlutfall íbúa með erlent ríkisfang var um 17,4% á landsvísu árið 2025, á sama tíma er hlutfall íbúa með erlent ríkisfang í Langanesbyggð 21,3%. Þegar litið er til ársfjórðungstalna er ekki að sjá sveiflur þar sem fjöldi erlendra ríkisborgara breytist á tilteknum ársfjórðungi hvers árs, sem þýðir að tímabundið atvinnuframboð er ekki ríkjandi þáttur.

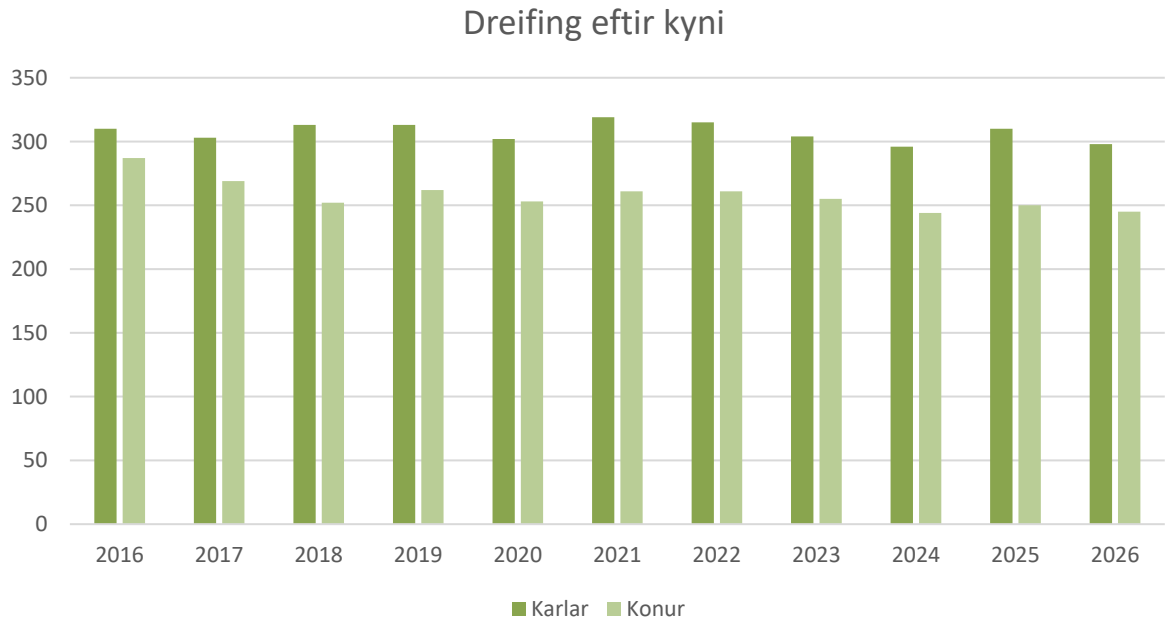
Mynd 5 Þróun á fjölda íbúa með erlent ríkisfang

Stærstur hluti þeirra íbúa sem búa í Langanesbyggð og eru með erlent ríkisfang koma frá Póllandi, eða 56%. Hlutfall annarra þjóðarbrota dreifist jafnt og er samtals 44% af þeim sem búa í Langanesbyggð og eru með erlent ríkisfang. Skiptingu eftir ríkisfangi má sjá á mynd hér að neðan.

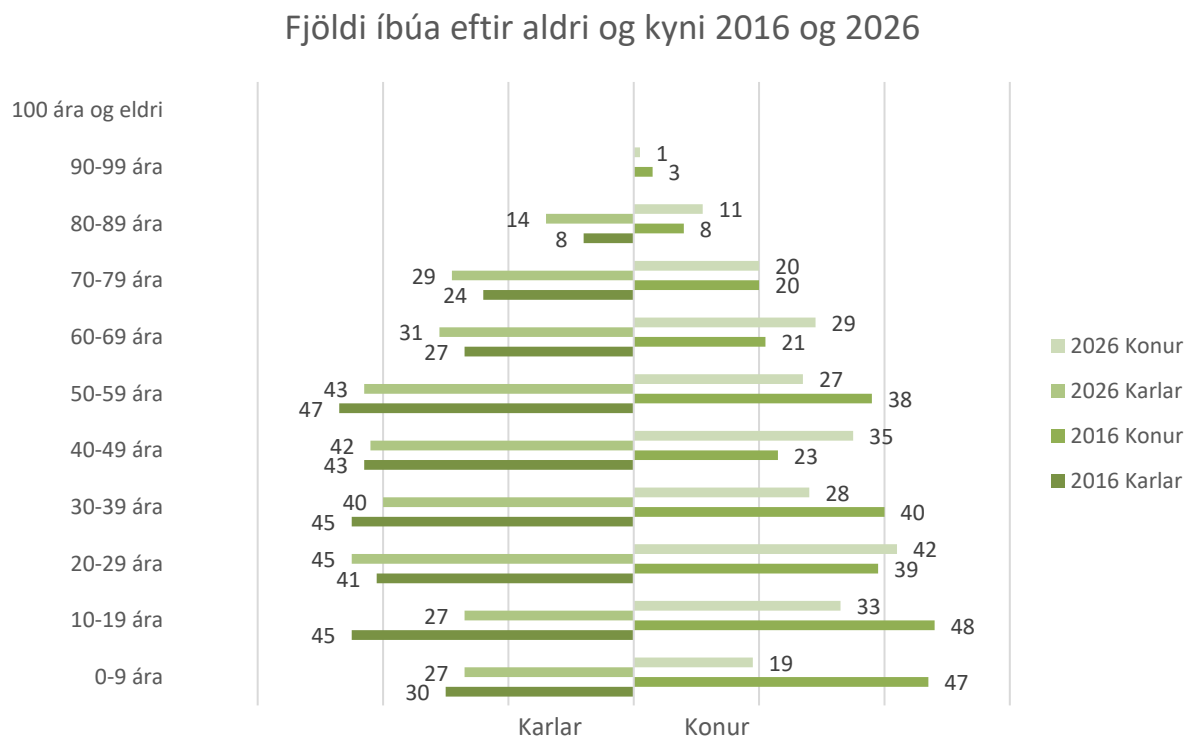
Mynd 6 Dreifing íbúa eftir ríkisfangi

Sé litið til þróunar íbúafjölda eftir kyni undanfarin 10 ár má sjá hvernig hlutfall dreifist milli karla og kvenna og er að jafnaði um 55% karla móti 45% kvenna. Enginn í sveitarfélaginu er skráður sem annað kyn undanfarin 10 ár.

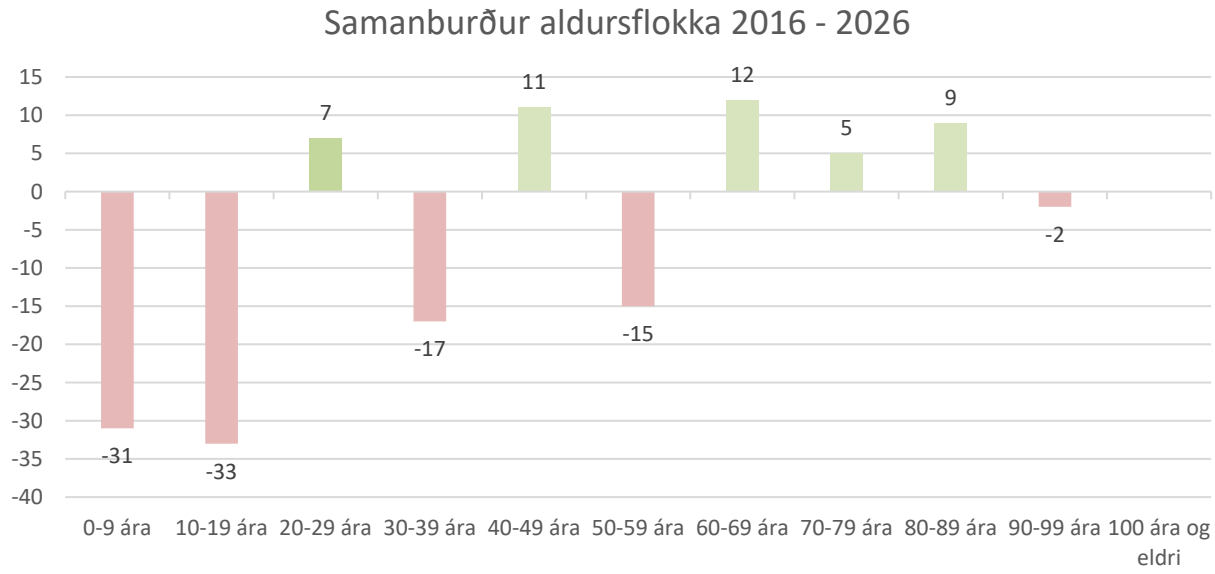
Mynd 7 Dreifing eftir kyni

Sé litið til aldursdreifingar íbúa Langanesbyggðar árið 2026 og hún borin við árið 2016 má sjá að fækkað hefur í yngri aldurshópum en fjölgun í hópi eldra fólks.

Mynd 8 Samanburður á íbúafjölda eftir aldri og kyni milli áranna 2016 - 2026

Sé mismunur milli árganga áranna 2016 og 2026 tekinn saman í súluriti sést betur hvernig mest hefur fækkað í aldurshópum 0 - 19 ára, og mest fjölgun átt sér stað í aldurshópnum 60 - 90 ára. Samanteknar tölur má sjá í súluriti á mynd hér að neðan.

Mynd 9 Samanburður íbúafjölda eftir aldursflokkum milli áranna 2016 - 2026

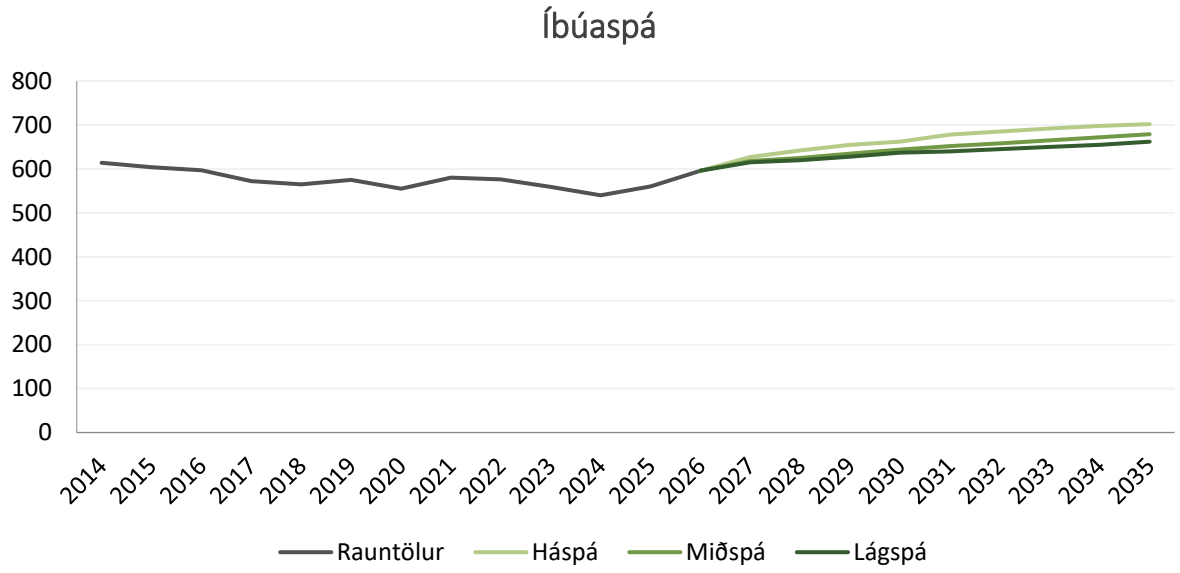
1.7.2 Framtíðarsýn

Sveitarfélagið Langanesbyggð er ríkt af náttúruauðlindum. Þar er að finna gjöfular laxveiðiár, landmiklar heiðar og merkar jarðmyndanir, tækifæri til orkuöflunar og aukinnar ferðamennsku. Vöxtur samfélagsins byggir á atvinnumöguleikum á svæðinu og hagnýtingu þeirra möguleika sem standa til boða. Sveitarfélagið er ljósleiðaratengt og því eru möguleikar á fjarvinnu í gegnum háhraðanet.

Sveitarfélagið hefur í áranna rás byggt afkomu sína á landbúnaði og sjávarútvegi. Ísfélagið er stærsti einstaki vinnuveitandi í sveitarfélaginu með um 60 starfsmenn. Hjá sveitarfélaginu starfa að jafnaði um 60 manns. Í sveitarfélaginu eru einnig starfandi jarðvinnuverktaki, pósthús, verslun, bílaverkstæði og nokkur smærri þjónustufyrirtæki. Opnað hefur verið atvinnu- og nýsköpunarsetur í eigu sveitarfélagsins, rekið með aðstoð Þekkingarnets Þingeyinga, þar sem mögulegt er að fá afnot af skrifstofurými.

Skortur á íbúðarhúsnæði hefur á undanförnum árum verið talinn hamla möguleikum til fólksfjölgunar í Langanesbyggð. Sveitarfélagið hefur því lagt áherslu á að auka framboð íbúðarhúsnæðis og stuðla að fjölbreyttari búsetukostum. Frá árinu 2024 hefur verið aukinn kraftur í uppbyggingu íbúðarhúsnæðis og hafa ný einbýlis-, par- og raðhús risið, einkum á Þórshöfn, meðal annars í samstarfi við leigufélagið Brák. Áfram eru áform um frekari uppbyggingu og tækifæri til að fjölga íbúðum, bæði á nýjum íbúðarsvæðum og með þéttingu innan núverandi byggðar.

Samkvæmt Húsnæðisáætlun Langanesbyggðar 2026 er áætluð uppsöfnuð þörf fyrir 72 íbúðir til ársins 2035 samkvæmt miðspá. Í áætluninni er jafnframt sett fram mannfjöldaspá fyrir tímabilið 2026-2035, þar sem miðspá gerir ráð fyrir fjölgun íbúa úr 596 árið 2026 í 679 árið 2035. Framreiknaður yrði íbúafjöldi sveitarfélagsins 711 við lok skipulagstímabilsins árið 2038. Þróun mannfjölda og mismunandi sviðsmyndir mannfjöldaspár húsnæðiáætlunarinnar eru sýndar á mynd 10.

Mynd 10 *Íbúaspá Langanesbyggðar samkvæmt Húsnæðisáætlun 2026.*

2 Áherslur við gerð aðalskipulags

2.1 Viðfangsefni

Aðalskipulag skal marka stefnu til a.m.k. tólf ára skv. skipulagslögum og er stefnt að tímabil aðalskipulags Langanesbyggðar hafi gildistíma frá 2026 til 2038. Vinna við aðalskipulag er vettvangur stefnumótunar sveitarstjórnar í samráði við íbúa og aðra hagsmunaaðila um viðfangsefni sem snúa að þróun sveitarfélagsins til lengri tíma.

Aðalskipulag felur í sér framtíðarsýn og markvissa ákvörðun um hvert sveitarfélagið vill stefna og hvernig settum markmiðum verður náð. Í vinnu við aðalskipulag verða settar fram forsendur, markmið og skipulagsáherslur, ásamt stefnu um framtíðaruppbyggingu í sveitarfélaginu. Lögð verður áhersla á að aðalskipulagið feli í sér skýr markmið, en verði þó sveigjanlegt á þann hátt að hægt verður að einhverju leyti að útfæra leiðir að mismunandi markmiðum. Skipulaginu er ætlað að stuðla að hagkvæmri og skynsamlegri nýtingu lands, móta stefnu um þróun byggðar og landnotkunar og leggja mat á helstu áhrifum aðalskipulags á umhverfi og samfélag.

2.2 Framtíðarsýn sveitarstjórnar

Langanesbyggð er öflugt og eftirsótt dreifbýlissamfélag sem hefur vaxið og þróast á eigin forsendum, með sérkenni svæðisins og sterka staðarvitund að leiðarljósi.

Atvinnulífið er fjölbreytt og byggir á traustum grunni hefðbundinna atvinnugreina samhliða nýsköpun og nýjum tækifærum. Fjölbreytt húsnæði, öflugir skólar, íþróttastarf og góð grunnþjónusta skapa eftirsóknarvert búsetuumhverfi fyrir fólk á öllum æviskeiðum.

Traustir innviðir styðja við búsetu og atvinnulíf og skapa svigrúm til áframhaldandi þróunar. Náttúra og landslag eru meðal helstu einkenna Langanesbyggðar og nýting þeirra byggir á virðingu fyrir sérstöðu svæðisins. Náttúrutengd ferðaþjónusta og þjóðgarður skapa ný störf og verðmæti samhliða verndun náttúrugæða.

Langanesbyggð einkennist af sterkum samfélagstengslum, seiglu og góðum lífsgæðum og er fyrirmynd um hvernig dreifbýlissamfélag getur þróast og dafnað.

2.3 Áherslur sveitarstjórnar

Við endurskoðun aðalskipulagsins verður lögð áhersla á að skapa góð skilyrði fyrir áframhaldandi þróun byggðar og atvinnulífs, bæta lífsgæði íbúa og stuðla að sjálfbærri landnýtingu. Helstu áherslur Langanesbyggðar eru eftirfarandi:

- **Byggð:** Langanesbyggð stuðli að fjölgun íbúa og fjölskylduvænu búsetuumhverfi með nægu framboði byggingarhæfra lóða og fjölbreyttum íbúðagerðum fyrir fólk á öllum æviskeiðum. Uppbygging og þétting byggðar taki mið af umhverfi, staðháttum og hagkvæmri nýtingu lands og innviða.
- **Atvinnulíf og samfélag:** Langanesbyggð leggi áherslu á öflugt og fjölbreytt atvinnulíf og fjölgun atvinnutækifæra í sveitarfélaginu. Stuðlað verði að áframhaldandi þróun sjávarútvegs og landbúnaðar, aukinni verðmætasköpun og nýjum tækifærum á sviði ferðaþjónustu og nýsköpunar. Tryggt verði nægt framboð atvinnulóða og svigrúm fyrir uppbyggingu atvinnuhúsnæðis til að mæta þörfum fjölbreyttrar atvinnustarfsemi. Jafnframt verði lögð áhersla á öfluga grunnþjónustu, góða aðstöðu til menntunar, heilbrigðis- og velferðarþjónustu og fjölbreytt menningar- og félagslíf. Stuðlað verði að virku samráði og þátttöku íbúa í þróun samfélagsins.
- **Græn svæði:** Langanesbyggð leggi áherslu á að græn svæði, íþrótta- og útivistarsvæði verði aðgengileg og hluti af góðu búsetuumhverfi. Stuðlað verði að fjölbreyttum útivistarmöguleikum, öruggum

gönguleiðum og góðum tengslum byggðar við náttúruna, með það að markmiði að efla lýðheilsu og lífsgæði íbúa.

- **Samgöngur og veitur:** Langanesbyggð leggi áherslu á öruggar og greiðar samgöngur innan sveitarfélagsins og við aðra landshluta. Áhersla verði lögð á bættar vegtengingar og áframhaldandi flugsamgöngur, auk þess að styrkja raforkuöryggi, fjarskipti og veitukerfi til að styðja við vöxt byggðar og atvinnulífs. Jafnframt verði möguleikar á vindorkuframleiðslu kannaðir og mótuð stefna um nýtingu vindorku innan sveitarfélagsins.
- **Vatn, vernd og vá:** Langanesbyggð leggi áherslu á sjálfbæra nýtingu lands og auðlinda, vernd vatnsauðlinda, náttúrugæða, landslags og menningarminja. Sérstaklega verði horft til verndunar náttúrugæða Langaness og möguleika á stofnun þjóðgarðs sem gæti jafnframt skapað tækifæri fyrir náttúrutengda ferðaþjónustu. Við skipulag byggðar og mannvirkja verði tekið mið af náttúruvá, loftslagsbreytingum og öryggi íbúa og innviða.

Þessar áherslur verða lagðar til grundvallar við mótun stefnu aðalskipulagsins um landnotkun í Langanesbyggð til ársins 2038.

2.4 Áherslur og landnotkun samkvæmt skipulagsreglugerð

Samkvæmt grein 4.3.1. í skipulagsreglugerð skal marka stefnu um eftirfarandi viðfangsefni í aðalskipulagi og setja fram með ákvörðunum um landnotkun eftir því sem við á:

Athafnasvæði Athafna- og iðnaðarstarfsemi	**Blöndun byggðar** Blöndun íbúða við aðra landnotkun	**Efnistaka** Efnistaka, efnislosun og urðun úrgangs	**Íbúðarbyggð** Íbúaþróun, íbúasamsetning, íbúðarhúsnæði og íbúðarbyggð
Landbúnaðarsvæði Landbúnaður, ferðaþjónusta og önnur starfsemi	**Landsskipulagsstefna** Samræmi stefnu aðalskipulags við landsskipulagsstefnu	**Opin svæði** Opin svæði, útivistarsvæði og aðstaða til íþróttaiðkana	**Samgöngur** Samgöngur, vegir og stígar.
Sjálfbær þróun Markmið skipulagslaga og sjónarmið um sjálfbæra þróun	**Skógrækt og landgræðsla** Skógrækt, landgræðsla og endurheimt votlends	**Stakar framkvæmdir** Stakar skipulagsskyldar framkvæmdir	**Náttúruá** Varúðarsvæði og náttúruvá
Veitur Veitur og fjarskipti	**Verndar- og orkunýtingaráætlun**	**Vernd vatns, náttúru- og menningarminja**	**Verslun og önnur þjónusta** Þróun miðbæjarstarfsemi og nærþjónustu
Þéttbýli Þróun þéttbýlis, helstu einkenni einstakra þéttbýlisstaða, samspili þeirra og hlutverkaskiptingu.			

3 Tengsl við aðrar áætlanir

3.1 Landsskipulagsstefna

Aðalskipulag er unnið í samræmi við leiðarljós og markmið Landsskipulagsstefnu. Landsskipulagsstefna felur í sér stefnu stjórnvalda í skipulagsmálum og almenn sjónarmið til leiðbeiningar við skipulagsgerð sveitarfélaga. Í landsskipulagsstefnu eru settar fram áherslur um skipulagsmál sem varða almannahagsmuni og byggðaþróun og landnotkun á landsvísu. Leiðarljós Landsskipulagsstefnu miða við að skipulag byggðar og landnotkunar stuðli að sjálfbærri þróun, seiglu gagnvart samfélags- og umhverfisbreytingum, stuðli að lífsgæðum fólks og styðji samkeppnishæfni landsins alls og einstakra landshluta.

Í Landsskipulagsstefnu 2024–2038 eru sett fram níu lykilviðfangsefni:

- Viðbrögðum við loftslagsbreytingum
- Jafnvægi í uppbyggingu húsnæðis og lífsgæðum í byggðu umhverfi
- Uppbyggingu þjóðhagslega mikilvægra innviða
- Landnotkun í dreifbýli
- Landnotkun á miðhálendi Íslands
- Orkuskiptum í samgöngum og fjölbreyttum ferðamáta
- Skipulagi haf- og strandsvæða
- Skipulagi vindorku
- Vernd líffræðilegrar fjölbreytni

Sett eru fram þrjú markmið stjórnvalda í skipulagsmálum:

- Vernd umhverfis og náttúru
- Velsæld samfélags
- Samkeppnishæft atvinnulíf

Í vinnu við aðalskipulag Langanesbyggðar verður Landsskipulagsstefna 2024-2038 höfð til hliðsjónar og verður tillaga að aðalskipulagi í samræmi við þau níu lykilviðfangsefni sem sett eru fram í landsskipulagsstefnu.

3.2 Aðrar áætlanir

Aðalskipulagið verður unnið með hliðsjón af stefnum og markmiðum úr eftirfarandi áætlunum:

- *Aðalskipulagsáætlanir aðliggjandi sveitarfélaga*
- *Húsnæðisáætlun Langanesbyggðar 2026*
- *Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun*
- *Samgönguáætlun 2026-2040*
- *Náttúruminjaskrá og framkvæmdaáætlun náttúruminjaskrár*
- *Aðgerðaáætlun í loftslagsmálum, 3. útgáfa (2024-2030)*
- *Vatnaáætlun 2022-2027*
- *Líf og land til 2031*
- *Aðgerðaáætlun í landgræðslu og skógrækt 2022-2026*
- *Aðlögunaráætlun vegna áhrifa loftslagsbreytinga 2026-2030*
- *Ferðamálastefna og aðgerðir til ársins 2030*
- *Kerfisáætlun Landsnets 2025-2034*
- *Verndar- og orkunýtingaráætlun*

4 Umhverfismat

Stefna í aðalskipulaginu fellur undir lög um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021 og er hér gerð grein fyrir hvernig staðið verður að vinnu við umhverfisskýrslu.

4.1 Efnistök, áherslur og áhrifaþættir

Umhverfisskýrsla verður liður greinagerðar aðalskipulagsins en þar verður gerð grein fyrir mögulegum umhverfisáhrifum aðalskipulags. Matsvinnunni er ætlað að styrkja umfjöllun um forsendur og tryggja að við ákvörðun um landnotkun verði litið til umhverfissjónarmiða. Við umhverfismat verður stuðst við þær upplýsingar sem liggja fyrir um grunnástand umhverfis.

Megin áhrifaþættir snúa að meginviðfangsefnum aðalskipulagsins en aðrir þættir verða skoðaðir eftir því sem tilefni er til í skipulagsvinnunni. Metnar verða helstu breytingar á stefnu gildandi skipulags. Ekki er gert ráð fyrir mati á hverri breytingu á landnotkun fyrir sig enda verður að nokkru leyti óljóst hvort um stefnubreytingu er að ræða, einfaldlega vegna þess að ný skipulagslög og reglugerð kveða á um nokkru ítarlegri stefnumótun en áður var gert. Dregin verða fram áform sem víkja markvert frá gildandi skipulagi og sýnt hvernig ólíkir valkostir snerta umhverfisþættina.

4.2 Valkostir

Markmið matsvinnu er að fá fram upplýsingar um möguleg umhverfisáhrif mismunandi valkosta er snerta m.a. atvinnu, íbúðarbyggð, auðlindir, samgöngur og veitur og samfélag. Umræður og upplýsingar sem koma fram í matinu kunna að hafa áhrif á val valkosta. Markmiðið með matsvinnunni er m.a. að skilgreina, að teknu tilliti til umhverfisáhrifa og leggja til mótvægisaðgerðir, rannsóknir og vöktun sé þess talin þörf.

4.3 Umhverfisþættir

Umhverfisþættir eru þeir þættir sem sjónum er beint að við umhverfismat aðalskipulags þar sem þeir eru taldir geta orðið fyrir áhrifum af þeim ákvörðunum sem teknar eru í aðalskipulagi. Mögulegir umhverfisþættir sem í aðalskipulagi verða metnir m.t.t. umhverfisáhrifa:

- *Landslag og sjónræn áhrif*
- *Auðlindir*
- *Gróður og lífríki*
- *Jarðmyndanir*
- *Verndarsvæði og minjar*
- *Heilsa og öryggi*
- *Samfélagsleg og hagræn áhrif*
- *Loftslag*
- *Sjór og strandlína*

4.4 Viðmið

Umhverfisviðmið eru notuð sem mælikvarði eða sem vísir sem notaður er til að meta einkenni og vægi þeirra áhrifa sem stefnumið aðalskipulagsins hefur í för með sér. Umhverfisviðmið geta verið af ýmsum toga og m.a. byggt á stefnu stjórnvalda eða sveitarstjórnar, tilmælum laga og reglugerða og upplýsingum um málaflokka aðalskipulagsins. Við val og skilgreiningu á umhverfisviðmiðum og við mat á vægi og áhrifum verður notast við fjöldamörg gögn, svo sem lög og reglugerðir, Landsskipulagsstefnu, náttúruminjaskrá, náttúruverndaráætlun, leiðbeiningar Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnunar (HMS) um umhverfisviðmið auk fleiri gagna.

5 Kynning, samráð og skipulagsferli

5.1 Kynning skipulagslýsingar

Skipulagslýsingin verður kynnt í samræmi við ákvæði skipulagslaga nr. 123/2010. Með kynningu skipulagslýsingar er íbúum, hagsmunaaðilum og umsagnaraðilum gefinn kostur á að leggja fram sjónarmið og ábendingar við upphaf skipulagsvinnunnar. Skipulagslýsingin verður kynnt með auglýsingu í blöðum, dreifibréfum og á heimasíðu sveitarfélagsins: www.langanesbyggd.is Lýsingin verður aðgengileg á heimasíðu sveitarfélagsins og á skrifstofu sveitarfélagsins á Þórshöfn. Kynningartími og skilafrestur ábendinga mun koma fram í auglýsingum og á vefsíðu sveitarfélagsins. Ábendingum sem berast um skipulagslýsinguna verður ekki svarað formlega heldur tekin afstaða við vinnslu tillögunnar.

5.2 Samráð

Fyrirhugað er að halda samráðsfundi með íbúum í gegnum skipulagsferlið þar sem umræður verða um ákveðin þema varðandi þróun byggðar og umhverfis. Í tengslum við vinnu við gerð aðalskipulags verður óskað eftir umsögnum eftirtalinna aðila:

- *Aðliggjandi sveitarfélög*
- *Heilbrigðiseftirlit Norðurlands eystra*
- *Landsnet*
- *Minjastofnun Íslands*
- *Náttúrufræðistofa Íslands*
- *Nefndir Langanesbyggðar*
- *Veitur Langanesbyggðar*
- *Rarik*
- *Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun (HMS)*
- *Náttúruverndarstofnun*
- *Veðurstofa Íslands*
- *Vegagerðin*

5.3 Skipulagsferill

Að lokinni kynningu skipulagslýsingar verður unnin tillaga að aðalskipulagi. Áætlaður tímaferill skipulagsvinnunnar er, birt með fyrirvara um breytingar:

Skipulagslýsing og forsendur		
Mánuður	**Ferli**	**Lýsing**
Október 2026	**Skipulagslýsing**	Skipulagslýsing unnin og samþykkt af skipulags- og umhverfisnefnd og sveitarstjórn, send til umsagnaraðila og kynnt íbúum og öðrum hagsmunaaðilum.
Nóvember-desember 2026	**Forsendur**	Gagnaöflun, greining forsenda og önnur grunnvinna aðalskipulags.
Apríl 2027	**Frumdrög**	Mótun tillögu að aðalskipulagi. Unnið að stefnumótun og mótun skipulagskosta fyrir aðalskipulag í samstarfi við skipulags- og umhverfisnefndar og sveitarstjórn. Athugasemdir við skipulagslýsingu nýttar við mótun stefnu. Íbúafundur þar sem frumdrög og áherslur aðalskipulagsins eru kynnt og óskað eftir viðbrögðum íbúa sem nýtt verða við áframhaldandi vinnu við aðalskipulag. Samráðsfundir með hagsmunaaðilum um sérhæfð málefni aðalskipulagsins.

Júní 2027	**Frumdrög**	Frumdrög aðalskipulagstillögu kynnt fyrir sveitarstjórn.
Tillaga að aðalskipulagi		
Mánuður	**Ferli**	**Lýsing**
Ágúst-október 2027	**Vinnslutillaga**	Frekari mótun tillögu að aðalskipulagi. Endanleg mótun stefnu varðandi landnotkun, byggðaþróun, byggðamynstur, samgöngu- og þjónustukerfi og umhverfismál. Gengið frá lokatillögu aðalskipulags og umhverfisskýrslu til samþykktar í formlegt kynningar- og umsagnarferli.
Desember 2027	**Vinnslutillaga**	Tillaga að aðalskipulagi, ásamt umhverfisskýrslu kynnt í sveitarstjórn. Íbúafundur þar sem tillaga að aðalskipulagi er kynnt ásamt forsendum hennar og umhverfisskýrslu.
Febrúar 2028	**Auglýsing tillögu**	Tillaga að aðalskipulagi tekin fyrir á fundi skipulags- og umhverfisnefndar og á fundi sveitarstjórnar þar sem tillagan er afgreidd í lögbundið auglýsingar- og kynningarferli. Tillaga að aðalskipulagi send HMS sem hefur allt að fjórar vikur til að gera athugasemdir.
Maí 2028	**Auglýsing tillögu**	Tillaga að aðalskipulagi í lögbundnu auglýsingar- og kynningarferli.
Úrvinnsla aðalskipulags		
Mánuður	**Ferli**	**Lýsing**
Júní 2028	**Afstaða til athugasemda**	Tillaga að aðalskipulagi tekin aftur fyrir á fundi af skipulags- og umhverfisnefndar ásamt mögulegum athugasemdum og umsögum sem borist hafa. Unnið úr umsögnum og athugasemdum. Afgreiðsla umsagna og athugasemda.
Samþykkt og staðfesting aðalskipulags		
Mánuður	**Ferli**	**Lýsing**
Ágúst 2028	**Samþykkt**	Tillaga að aðalskipulagi samþykkt af skipulags- og umhverfisnefnd og sveitarstjórn. Samþykkt aðalskipulag sent HMS sem hefur allt að fjórar vikur til að staðfesta aðalskipulagið og auglýsa það í B-deild Stjórnartíðinda.